

Registrator  
Jordbruksdepartementet  
103 33 Stockholm

2006-10-24

### **Samernas sedvanemarker, SOU 2006:14, betänkande av gränsdragningskommissionen för renskötseområdet**

Skogsindustrierna har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående förslag och anför följande.

Skogsindustrierna har varit representerade som markägare i utredningen och lämnat synpunkter som redovisas på olika platser i utredningen. De väsentligaste synpunkterna har sammanfattats i ett särskilt avgivet yttrande (utredningen, sid 520). Det finns ändå anledning att i detta sammanhang betona vissa av synpunkterna.

Skogsindustrierna berörs på ett påtagligt sätt av utredningen. Skogsbolagen äger tillsammans drygt 50 % av all skogsmark inom renskötseområdet och vid olika skogsbruksåtgärder finns en skyldighet att ta hänsyn till rennäringens intressen. Likaså finns vid renskötelsens utövande skyldighet att ta hänsyn till skogsbrukets intressen. Det är därför viktigt att det skapas tydlighet vad gäller renskötseområdets omfattning. Utredningen har tagit fram ett omfattande material, tolkat bestämmelserna om urminnes hävd och dragit slutsatser om var sedvanerätt kan föreligga. Slutsatsen om var renbetsrätt sannolikt föreligger har sedan redovisats på en kartbilaga till utredningen. Varken vi markägare eller samerna delar utredarens uppfattning om var gränsen rätteligen bör gå. Trots detta och oberoende av det faktum att utredarens förslag saknar rättsverkan tror vi att förslaget kommer att tas som utgångspunkt för vad som skall gälla i praktiska markanvändningsfrågor. *Vår uppfattning är att förslaget i detta avseende skapar en större tydlighet vad gäller renskötseområdets omfattning vilket vi välkomnar.*

Tydligheten grumlans dock av de konsekvenser utredarens tolkning av begreppet urminnes hävd riskerar att få. Utredaren anser att urminnes hävd till renskötse rätt bör betraktas som ett särskilt rättsinstitut trots att begreppet utmönstrades ur jordabalken år 1972. Renbetsrätt grundad på urminnes hävd kan enligt utredaren därmed forfarande "upparbetas" trots nämnda ändringar i jordabalken. Vi delar ej utredarens uppfattning i denna viktiga fråga då den står i bjärt kontrast till de slutsatser som dragits i avgjorda renbetesmål. *Vår uppfattning är att renskötse grundad på urminnes hävd ej kan uppkomma efter de ändringar som gjordes i jordabalken.*

Konsekvenserna av utredarens ställningstagande är bl.a. att det område för renbetesrätt som nu redovisas kan utökas under förutsättning att markägarna ej invänder mot fortsatt nyttjande och att sådana invändningar kan leda till tvister.

Ett problem med en utredning av denna karaktär är kartredovisningen. Den tvingas av nödvändighet att bli schablonmässig. Även om utredaren uttalar att ”de gränser som redovisas till stor del är skissartade” får kartan en benägenhet att se mer exakt och tillförlitlig ut än vad den faktiskt är. Det innebär att t.ex. Jämtlands län med undantag av sydöstra delen redovisats med ”bevisad renbetesrätt” trots att markägarintervjuer och materialet i övrigt klart visar att stora områden i länet aldrig nyttjats för renbete. Utredaren har alltså valt att av praktiska skäl ”fånga in” stora områden där renbete aldrig förekommit under kategorin ”bevisad renbetesrätt”. *Vi har förståelse för denna praktiska hantering men anser att det är en stor risk för framtiden att ett stort antal fastigheter kan drabbas av krav som ej är relevanta eftersom deras innehav felaktigt klassats med ”bevisad renbetesrätt”.* Ett exempel är krav på samråd trots att renar aldrig vistats eller vistas på deras marker.

*I den del av utredningens uppdrag som avser att identifiera mark som samerna traditionellt innehar, inre gränsen, delar vi utredarens uppfattning att det inte finns något sammanhängande område till vilket samerna har en sådan stark rätt som avses i ILO-konventionen.*

Utredaren har utanför uppdraget föreslagit inrättande av ett utrednings- och medlingsinstitut. Syftet är att man genom ett medlingsförfarande bekostat av staten skall kunna lösa konflikter enklare och snabbare än genom ett domstolsförfarande.

*Vi tillstyrker det föreslagna institutet av flera skäl. Rätt specialkompetens inom området innebär att frågorna kan hanteras på ett kostnadseffektivt sätt och frivilliga lösningar leder alltid till bästa resultat.*

SKOGSINDUSTRIERNA

Stefan Wirtén

Linda Eriksson